

Саха Өрөспүүбүлүкэтин “Сунтаар улууһа (оройуона)” муниципальнай оройуон Сунтаар с. “Оҕо сайдар киинэ – “Чебурашка” 3 №-дээх оҕо саада” муниципальнай бюджетнай оскуола иннинээҕи үөрэхтээһин тэрилтэтэ

Үөрэхтээһин чопчу дьайымалын технологическай картата
Темата: «Саха сиригэр кыстыыр көтөрдөр»

Дьарык: Тулалыыр эйгэ, тылы сайыннары уонна грамота.

Иитээчи: Дмитриева Любовь Гаврильевна

Бөлөҕө: Бэлэмнэнии бөлөх

Сыала: Оҕо оонньуу көмөтүнэн билиитин ханатыы, чинэтии, интэриэһиргэтии, оонньуур дьарыгыттан дуохуйууну ыларын ситиһии. Толкуйдуур дьоҕурун сайыннарыы.

Соруктара:

Үөрэтии: Дорҕоону арааран истэр үөрүйэхтэрин, болҕомтону сайыннарыы.

Саха Сиригэр кыстыр чыычаахтары хатылаан чинэтии. Тылы сүһүөххэ араартарыы, этии толкуйдааһын.

Сөпкө чуолкайдык ааттыылларын ситиһии.

Сайыннарыы: Тыл саппааһын байытыы, оҕолор бэйэлэрин икки ардыларыгар сэлэргэһиилэрин, толкуйдуур дьобурдарын салҕыы сайыннарыы.

Иитии: Бэйэ-бэйэҕэ истин сыһыаны, улахан киһиэхэ, табаарыстарыгар убаастабылы, эппиэтнэстээхтик буолууну иитии.

Керунэ: бөлөхтөрүнэн.

Туттуллар тэриллэр: саха сиригэр кыстыыр чыычаахтар хартыыналара ымыы, барабыай, улахан чычып чаап, кетердер- мэкчиргэ, суор, тонсоҕой, музыка, таабырын мнемотехническай схемата.

Абаҕас, уун абаҕас, бутэй дорҕоон фишкалара. Этии схемата.

Түһүмэх	Иитээчи дьайымала	Оҕо дьайымала
Кирири чааһа -уос, тыл былчыннарар эрчиллиилэр 3мүн -Абаҕас дорҕоону кытта оонньуу. 3 мүн	Утүө күнүнэн. Үчүгэйдик олордубут, дьарыкпыт саҕаланна. Бастаан тыл уонна уос эрчиллиилэрин хатылыахпыт. Мин аатын этэбин эһиги сөпкө онорун. Хайдах дорҕоонно баалларый? Абаҕас дорҕоон хайдах иһиллэр этэй? Абаҕас дорҕоон фишкаларын көрдөрөн ханнык дорҕоон иһиллэрин таайтарыы. Уопсай уонна биирдиилээн. Маладьыастар!	Оҕолор устуулга сөпкө олорон тылларын былчыннарарын эрчийэллэр. Абаҕас, бүтэй. Уун абаҕас уонна кылгас абаҕас дорҕоон.

<p>- «Ханнык дорџоон сүтгэ?» 3 мүн</p>	<p>Оонньуу ис хоһооно Иитээччи араас дорџоон бэлиэлэрдээх оџолору кэккэлэччи туруорар/а,ы,о,у,э,и,ө,ү/. Ким ханнык дорџоон буоларын чуолкайдык быһаарар, ааттыыр, оџолорунан бэйэлэринэн хатылаттарар. Атыттарга ханнык дорџооннор баалларын үчүгэйдик болџойон көрөллөрүн санатар.</p>	<p>Оџолору харахтарын быһа симнэрэн баран биир дорџоон-оџону оџолор диэки көхсүнэн туруорар. Онтон оџолору харахтарын астаран ханнык дорџоон сүппүтүн/суох буолбутун/ ыйытар. Оонньуу хаста да хатыланар.</p>
<p>Сүрүн чааһа - Саха Сиригэр кыстыыр көтөрдөрү хатылааһын. Толору этиилээх эппиэт. 5 мүн - Өс хоһооно - Суьуеххэ араарыы. Физ мүн. 3 мүн - Таабырын 1 мүн - Остуоруйа 4 мүн</p>	<p>Дьэ, эрэ, дьыл кэмэ ханнык этэй? Кыһын Сахабыт Сиригэр ханнык кыстыыр көтөрдөрү, чыгычахтары билэџитий? Хартынаннан биирдилээн ырытыы. 1.Ымы хайдах өннөөџуй? 2.Барабыай тугу сөбүлээн сирий? 3.Чычпы-чаап түөһэ хайдах өннөөџуй? 3.Мэкчиргэ тугу сөбүлээн сиир этэй? 4. Өс хоһооно баар этэ дии. Уол оџо төрөөтөџүнэ туох үөрэр этэй? Уол оџо төрөөтөџүнэ курунна суор үөрэр. Тоџо итинник дииллэрий? Суор, ымы, мэкчиргэ. Хартынаннан сүһүөххэ араартара оонньоутуу. Оџолоор, бүгүн өссө биир саха Сиригэр кыстыыр көтөрү кытта билсиэхпит. Дьээрэ. таайын эрэ таабырыммын. Тайџа ортотугар биир киһи сүгэтэ кун аайы тыаһыыр уһу. Таайбатыгыт да? Чэ, эрэ оччоџо аны остуоруйа кэпсиибин дуо? Бары көнөтүк олордубут уонна остуоруйабын өйдөөн истэбит. Былыыр былыыр тайџаџа элбээх да элбэх мас үүнэр эбит.Арай биирдэ үөnnэр көйүүрдэр аһара элбээн тайџа мастара ыарытыйан өлөн кэхтэн барбыттар. Онуоха көтөрдөр, кылллар дьиилэрэ уоттара уйалара, хороонноро суох буолар</p>	<p>Кыһын. Ымы, барабыай, улахан чычпы-чаап. Мэкчиргэ, суор. -кыһыл түөстээх, хара кынаттаах - сиэмэ - араџас түөстээх, хара кынаттаах -кутуйах - суор Уолаттар булчуттар. суор булду сөбүлээн сиир. Суор, ы-мы, мэк-чир-гэ. Мнемотехнической схема Болџойон олон истэллэр.</p>

2 мун	<p>кутталламмыттар. Дьэ толкуй бөбүбө түспүттэр уонна тонсоҕойу ынырбыттар. Арай тонсоҕой кэлэн мастары барыларын уһун тумсутунан тонсуйан үөнүнкөйүүрүн ыраастаан эмтэтэлээн кэбиспит. Дьэ көтөрдөр олус үөрбүттэр, махтаммыттар уонна Тойнсоҕойу ойуур санитара диэн ааттаабыттар.</p> <p>Туох туһунан кэпсээтим?</p> <p>Маһы хайыыр эбитий?</p> <p>Тонсоҕойу туох диэн ааттыыр буолбуттарый?</p> <p>Истиэххэин көрүөххэин эрэ хайдах тонсуйарын.</p> <p>Чэ, эрэ таабырыммыт оччоҕо таайыыта туох эбитий?</p> <p>Тайҕа ортотугар биир киһи сүгэтэ кун аайы тыаһыыр уһу.</p> <p>Уопсай уонна биирдиилээн оҕоттон ыйыты.</p>	<p>Тонсоҕой.</p> <p>Тонсуйар.</p> <p>Ойуур санитары.</p> <p>Өйгө үөрэтии. Мнемотехника көмөтүнэн.</p>
Түмүк	<p>Бугун ханнык көтөрү биллибит?</p> <p>Тоҕо «Ойуур санитары» дииллэрий?</p> <p>Тугу сөбүлээн сирий?</p> <p>Төрөспүттэрбитигэр тугу таайтарабыт?</p>	<p>Тонсоҕой</p> <p>Мастары эмтиир</p> <p>Үөннэри көйүүрдэри</p> <p>Таабырын.</p>